

BELASTINGEN EN VERZEKERINGEN

Boom beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteur: Paul Bles
Inhoudelijke redactie: Maaike Timmer
Met dank aan: Eddy G. Rakers, adviseur assurantiën

Titel: Belastingen en verzekeringen
ISBN:978 90 3726 295 7
Eerste druk/eerste oplage

Bronvermelding: de Rechtspraak

© 2023 Boom beroepsonderwijs | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16 Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Voorwoord	7
Hoofdstuk 1 Belastingen - Inleiding	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Plaats van het belastingrecht in het recht	10
1.3 Oriëntatie Belastingen	12
1.4 Belastingen: definitie	14
1.5 Belastingmoraal en belastingpolitiek	15
1.6 Belastingen en tariefstelsels	16
1.7 Belastingbeginselen	19
1.8 Belastingen: manieren van indelen	20
1.9 Bronnen van belastingrecht	22
1.10 Rekenen met belastingen	26
1.11 Toeslagen	26
1.12 Samenvatting	28
1.13 Kernbegrippen	30
1.14 Opdrachten	34
Hoofdstuk 2 Belastingen - Inkomstenbelasting - Inleiding en box 1	43
2.1 Inleiding	43
2.2 Oriëntatie Inkomstenbelasting	44
2.3 Belastingsubject en belastingobject	45
2.4 Het boxenstelsel	47
2.5 Box 1: inkomsten uit werk en woning	47
2.6 Box 1: winst uit onderneming	48
2.7 Box 1: loon en overige inkomsten	51
2.8 Box 1: inkomsten uit de eigen woning	52
2.9 Box 1: persoonsgebonden aftrek	59
2.10 Box 1: schijventarief	61
2.11 Samenvatting	64
2.12 Kernbegrippen	65
2.13 Opdrachten	67
Hoofdstuk 3 Belastingen - Inkomstenbelasting - Box 2 en 3	73
3.1 Inleiding	73
3.2 Box 2: winst uit aanmerkelijk belang	74
3.3 Box 3: sparen en beleggen	75
3.4 De aangifte	84
3.5 De heffingskortingen	88
3.6 De aanslag	90
3.7 Samenvatting	93
3.8 Kernbegrippen	94
3.9 Opdrachten	95
Hoofdstuk 4 Belastingen - Loonbelasting	101
4.1 Inleiding	101
4.2 Oriëntatie Loonbelasting	102
4.3 Loon	105

4.4	Jaaropgave	108
4.5	Samenvatting	110
4.6	Kernbegrippen	111
4.7	Opdrachten	112
Hoofdstuk 5	Belastingen - Vennootschapsbelasting en omzetbelasting	115
5.1	Inleiding	115
5.2	Oriëntatie Vennootschapsbelasting	116
5.3	Vennootschapsbelasting: tarief	118
5.4	Oriëntatie Omzetbelasting	118
5.5	Omzetbelasting: tarieven en vrijstellingen	122
5.6	Aftrek van voorbelasting	123
5.7	Kleineondernemersregeling	125
5.8	Samenvatting	125
5.9	Kernbegrippen	127
5.10	Opdrachten	129
Hoofdstuk 6	Belastingen - Belastingen door lagere overheden	133
6.1	Inleiding	133
6.2	Oriëntatie Belastingen lagere overheden	134
6.3	Gemeentelijke belastingen - wonen of vestiging	135
6.4	Gemeentelijke belastingen - verblijf	140
6.5	Bezwaar en kwijtschelding	143
6.6	Samenvatting	143
6.7	Kernbegrippen	144
6.8	Opdrachten	145
Hoofdstuk 7	Belastingen - Erf-, schenk- en overdrachtsbelasting	149
7.1	Inleiding	149
7.2	Oriëntatie Erfbelasting en schenkbelasting	150
7.3	Erfbelasting	150
7.4	Erfbelasting: vrijstellingen en tarief	152
7.5	Schenkbelasting	154
7.6	Schenkbelasting: vrijstellingen en tarief	156
7.7	Oriëntatie Overdrachtsbelasting	158
7.8	Overdrachtsbelasting	158
7.9	Samenvatting	162
7.10	Kernbegrippen	163
7.11	Opdrachten	164
Hoofdstuk 8	Belastingen - Formeel recht en invordering	169
8.1	Inleiding	169
8.2	Oriëntatie Formeel belastingrecht	170
8.3	Aanslagbelastingen	172
8.4	Aanslagbelastingen: soorten aanslagen	176
8.5	Aangiftebelastingen	177
8.6	Fiscale boeten	177
8.7	Oriëntatie Invordering	179
8.8	Invordering en dwanginvordering	180
8.9	Samenvatting	183

8.10	Kernbegrippen	184
8.11	Opdrachten	187
Hoofdstuk 9	Belastingen - Rechtsbescherming	191
9.1	Inleiding	191
9.2	Oriëntatie Rechtsbescherming	192
9.3	Rechtsbescherming: bezwaar en beroep	193
9.4	Bezwaarprocedure	194
9.5	Beroepsprocedure	195
9.6	Hoger beroep en cassatie	198
9.7	Samenvatting	200
9.8	Kernbegrippen	201
9.9	Opdrachten	203
Hoofdstuk 10	Verzekeringen - Inleiding	207
10.1	Inleiding	207
10.2	Plaats van het verzekeringsrecht in het recht	208
10.3	Oriëntatie Risico's verzekeren	208
10.4	Risico's en verzekeren	212
10.5	Soorten overeenkomsten	213
10.6	Partijen bij een verzekering	214
10.7	Soorten verzekeringen	217
10.8	Samenvatting	221
10.9	Kernbegrippen	222
10.10	Opdrachten	224
Hoofdstuk 11	Verzekeringen - Totstandkoming en beëindiging	229
11.1	Inleiding	229
11.2	Oriëntatie Totstandkoming	230
11.3	Functies van het aanvraagformulier	233
11.4	Tussenpersonen en de direct writer	235
11.5	Wet op het financieel toezicht	240
11.6	Beëindiging van de verzekering	241
11.7	Samenvatting	244
11.8	Kernbegrippen	245
11.9	Opdrachten	247
Hoofdstuk 12	Verzekeringen - Plichten van de partijen	249
12.1	Inleiding	249
12.2	Oriëntatie Plichten van partijen	250
12.3	Plicht verzekeringnemer - Mededeling	251
12.4	Plicht verzekeringnemer - Premie betalen	254
12.5	Plicht verzekeringnemer - Melden	255
12.6	Plicht verzekeringnemer - Schadebeperking	256
12.7	Plicht verzekeraar - Polis verstrekken	257
12.8	Plicht verzekeraar - Uitkering doen	258
12.9	Samenvatting	262
12.10	Kernbegrippen	263
12.11	Opdrachten	265

Hoofdstuk 13	Verzekeringen - Schadeverzekeringen	267
13.1	Inleiding	267
13.2	Oriëntatie Schadeverzekeringen	268
13.3	De verhouding tussen de waarde en het verzekerd bedrag	270
13.4	De verhouding tussen de schade en de schade-uitkering	274
13.5	Opstal en inboedel	275
13.6	Aansprakelijkheid en casco	276
13.7	Zorgverzekering	282
13.8	Arbeidsongeschiktheid - schadeverzekering	287
13.9	Andere schadeverzekeringen	288
13.10	Samenvatting	289
13.11	Kernbegrippen	291
13.12	Opdrachten	296
Hoofdstuk 14	Verzekeringen - Sommenverzekeringen	299
14.1	Inleiding	299
14.2	Oriëntatie Sommenverzekering	300
14.3	Leven en overlijden	301
14.4	Arbeidsongeschiktheid - sommenverzekering	305
14.5	Samenvatting	305
14.6	Kernbegrippen	306
14.7	Opdrachten	307
	Index	308

VOORWOORD

Vakkennis, vaardigheden en kunnen werken met tools zijn essentieel voor iedereen die aan de slag wil in de zakelijke dienstverlening. Voor de assistent Business Services, de Allround Assistant Business Services en de specialisten Office en Management Support, Business Administration & Control, Marketing & Communication en Legal, Insurance & HR Services.

De leermiddelen van Knowhow | Juridisch zorgen dat jij – student Legal, Insurance & HR Services - beschikt over de juiste vakkennis, deze kennis kunt toepassen en leert werken met de juiste tools.

Standaardopbouw Knowhow | Juridisch

Je start altijd met een uitleg van vakkennis en vakvaardigheden. Met kennis- en inzichtopdrachten stel je zelf vast of je de kennis beheerst. Met praktische opdrachten leer je kennis toepassen en werk je aan vaardigheden om de kennis te verwerken. Je maakt kennis met software of informatiebronnen die jou kunnen helpen bij het inzetten van je kennis en vaardigheden.

De combinatie van kennis, vaardigheden en tools stelt jou uiteindelijk in staat om opdrachten die zijn gebaseerd op taken en producten uit de praktijk te maken. Daarnaast ontwikkel je met Knowhow | Juridisch studievoordigheden die in het hbo van je worden gevraagd.

Kwalificatiedossier

De inhoud van alle Knowhow | Juridisch-leermiddelen is afgestemd op het profieldeel Legal, Insurance & HR Services uit het kwalificatiedossier Business Services. De theorie en opdrachten bereiden je voor op de kennisexamens en praktijkexamens Legal, Insurance & HR Services van Stichting Praktijkleren.

Hoe werkt de methode?

Knowhow | Juridisch bestaat uit theorie-/werkboeken en een digitale leeromgeving waar je via je computer, tablet of smartphone in kunt werken. In deze online omgeving vind je alle theorie en opdrachten uit dit boek, inclusief de video's, weblinks en documenten.

Je kunt daarnaast in de digitale leeromgeving met verschillende soorten opdrachten aan het werk. Vaktermen leren met een begrippentruainer, jezelf overhoren met Test je kennis, doe-opdrachten waarmee je met kennis, vaardigheden en tools aan de slag gaat, en opdrachten die zijn gebaseerd op taken uit de beroepspraktijk.

De digitale leeromgeving kun je bereiken via digitaal.boomonderwijs.nl.

Bekijk de video, activeer de weblink of download het document.

Hoe moet je de licentie activeren?

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken, moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

HOOFDSTUK 1

BELASTINGEN - INLEIDING

1.1 Inleiding

"Belastingen, leuker kunnen we het niet maken..." Deze slogan geeft eigenlijk wel goed aan hoe we allemaal denken over belastingen. Belasting betalen is niet echt leuk. Maar we moeten nu eenmaal onze bijdrage leveren aan de maatschappij. We betalen vrijwel allemaal loonbelasting, inkomstenbelasting, omzetbelasting (btw) enzovoort. Maar waarom? Hoe zit dat nu eigenlijk met de belastingen?

Belasting betalen.

Hoe werken belastingen?

Uitgaven en inkomsten

De overheid doet uitgaven en heeft dus ook inkomsten nodig. Vergelijk het maar met een gezin. De ouders doen boodschappen, betalen de huur of de hypotheek, tanken benzine en geven de kinderen vaak zakgeld.

Zo is het ook met de overheid. De overheid heeft ook inkomsten nodig. De meeste inkomsten voor de overheid bestaan uit belastingen. Burgers betalen belasting over hun salaris en over de winst uit een bedrijf. Als je iets koopt in de winkel, dan wordt de prijs van het product verhoogd met omzetbelasting en als je tankt, dan betaal je belasting (accijns) over de benzine. De eigenaar van een huis moet jaarlijks onroerendezaakbelasting betalen (een gemeentelijke belasting). En zelfs na de dood komen de belastingen nog om de hoek kijken. Want over wat iemand nalaat, moeten de erfgenamen erfbelasting betalen. Belastingen zijn noodzakelijk.

Zonder belastinginkomsten kan Nederland geen verzorgingsstaat zijn met goede voorzieningen. Volksgezondheid, onderwijs, sociale voorzieningen, defensie, rechtspraak, wegen en dijken, het verlenen van subsidies voor kunst en cultuur: het zijn overheidssectoren waarin de overheid veel werk levert.

We gaan ontdekken wat belastingen precies zijn en waarom ze er zijn. Verder kijken we naar allerlei indelingen en tarieven. Verder behandelen we de belangrijkste belastingen. En tot slot kijken we ook naar de methodes van invordering en hoe de rechtsbescherming geregeld is voor de belastingbetaler.

‘Rutger Bregman: Het waarmaken van idealen begint bij de belasting die we betalen’

Leerdoelen

- Je begrijpt de indeling van het recht.
- Je weet wat de plaats van het belastingrecht in het recht is.
- Je kunt uitleggen waarom er belastingen zijn.
- Je kunt aangeven welke tariefstelsels er zijn.
- Je kunt onderscheid maken tussen belastingen en andere betalingen aan de overheid.
- Je kunt benoemen welke instanties belastingen kunnen heffen.
- Je begrijpt het onderscheid tussen directe en indirecte belastingen.
- Je kunt de diverse beginselen benoemen die bij belastingen gelden.
- Je kunt de bronnen van het belastingrecht benoemen.

1.2 Plaats van het belastingrecht in het recht

Het Nederlandse recht wordt ingedeeld in twee soorten recht: privaatrecht (burgerlijk recht) en publiekrecht.

Indeling van het recht.

Privaatrecht

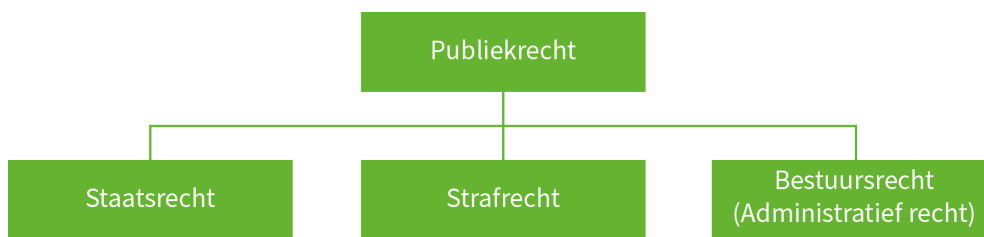
Het **privaatrecht** (**burgerlijk recht**, of **civil recht**) beschrijft de rechtsrelaties tussen burgers onderling. Een ezelsbruggetje is: in het woord ‘privaat’ zit het woord ‘privé’. In het privaatrecht gaat het over huwelijk en echtscheiding, over eigendom en bezit. En over zaken als vordering of schuld, over overeenkomsten zoals koopovereenkomst, huurovereenkomst, arbeidsovereenkomst en verzekering. En over nog veel meer zaken die tussen burgers spelen. Al deze onderwerpen vallen onder het privaatrecht. We behandelen ook het verzekeringsrecht. Dat is een onderdeel van het privaatrecht. Dus we zullen ook de indeling van het privaatrecht bekijken.

Publiekrecht

Eerst gaan we het hebben over belastingrecht. Dat is een onderdeel van het **publiekrecht**. Het publiekrecht bevat het woord 'publiek'. Dat geeft eigenlijk al aan dat het te maken heeft met de overheid. Het publiekrecht gaat over alles rondom de overheid en de overheidsorganen. Het gaat dus over de verhoudingen tussen de overheidsorganen onderling, denk aan het Rijk, de provincie en de gemeente.

Maar het publiekrecht gaat ook over de verhouding van de overheid met de burgers. De overheid regelt natuurlijk erg veel met betrekking tot de burgers. Dat kunnen zaken zijn als administratieve aangelegenheden, inclusief vergunningen en belastingen. Maar ook kan het gaan om de noodzaak om het gedrag van de burgers te beïnvloeden. Denk maar aan het verbod om te mishandelen (strafrecht) of het gebod om rechts te rijden (verkeersrecht).

Het publiekrecht wordt zelf weer ingedeeld in drie soorten recht: staatsrecht, strafrecht en bestuursrecht (administratief recht).

Indeling van het publiekrecht.

Staatsrecht

Het **staatsrecht** beschrijft hoe de Nederlandse staat is georganiseerd. Denk daarbij aan de verhoudingen tussen het Rijk, provincies en gemeenten. Ook het kiesrecht behoort tot het staatsrecht.

Strafrecht

Het **strafrecht** gaat over de handelingen die strafbaar zijn en over de bevoegdheden van politie en justitie bij opsporing en veroordeling. Dat betreft bijvoorbeeld misdrijven en overtredingen en hoe een strafprocedure moet verlopen, inclusief boetes en gevangenisstraffen.

Bestuursrecht

Het **bestuursrecht**, ofwel het **administratief recht**, is het deel van het recht dat de verhouding regelt tussen burgers en de overheid. Het beschrijft hoe de overheid haar bestuurstaak moet uitoefenen, denk aan scholen bouwen en wegen aanleggen. En ook: belasting heffen en uitkeringen geven.

Belastingrecht valt onder het bestuursrecht

Zoals je hiervoor kunt zien, valt het belastingrecht onder het bestuursrecht (administratief recht) omdat het bestuursrecht de overheid aangeeft hoe zij haar taak moet uitoefenen. Een belangrijk deel van de overheidstaak is het verkrijgen van voldoende financiën voor bijvoorbeeld wegen aanleggen, scholen financieren, studiefinanciering geven, het leger in stand houden, enzovoort. Dus moet de overheid belastingen heffen om al die uitgaven te kunnen financieren. Belastingen worden voornamelijk geheven door de rijksoverheid, maar gedeeltelijk ook door lagere overheidsorganen zoals de provincies, de gemeenten en de waterschappen.

1.3 Oriëntatie Belastingen

Net zoals een huishouden heeft ook de overheid uitgaven. En net zoals bij een huishouden moeten er ook bij de overheid inkomsten zijn om die uitgaven te kunnen betalen. De overheid kan geen wegen aanleggen en scholen subsidiëren of sociale uitkeringen geven als ze daar geen inkomsten tegenover kan stellen.

In de volgende schema's staan de inkomsten en uitgaven van de overheid.

Inkomsten

€ 293,0 miljard →

Uitgaven

€ 336,6 miljard ←

Bron: ministerie van Financiën

Bedragen in miljarden euro

Inkomsten en uitgaven van Nederland in 2022.